

Преглед на международната среда към м. май 2024 г.

През м. април 2024 г. курсът на акциите на европейските пазари бе с разнопосочна динамика, като стабилната инфлация и забавеният растеж на БВП бяха причините за негативния ефект. В средата на м. април Иран атакува Израел с над 300 ракети. Ръстът на годишния темп на инфлация в Турция нарасна до 69.8% през м. април 2024 г. спрямо предходния месец.

Евროзона

Ръстът на брутния вътрешен продукт (БВП) се ускори до 0.4% през първо тримесечие на 2024 г. спрямо 0.1% през предходното тримесечие.

Годишната инфлация в еврозоната остана без промяна на 2.4% през м. април 2024 г. спрямо предходния месец, с основни компоненти - индексът на услугите, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) през м. март запази нивото от 6.5% от предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 11.1 млн. души, което е с 94 хил. души по-малко спрямо м. февруари 2024 г.

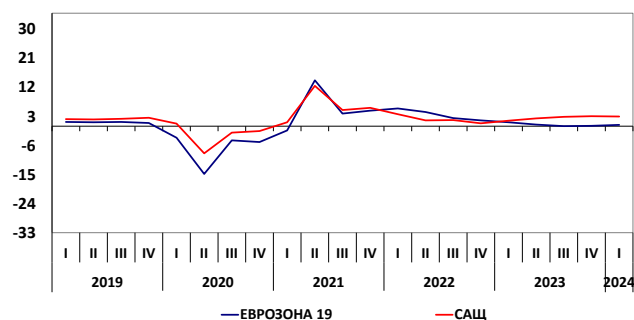
САЩ

Ръстът на БВП се понижи минимално - до 3% през първо тримесечие на 2024 г. спрямо предходното.

Индексът на потребителските цени намалѐ до 3.4% през м. април 2024 г. спрямо 3.5% през м. март, с водещи индексите на наемите, енергията и др.

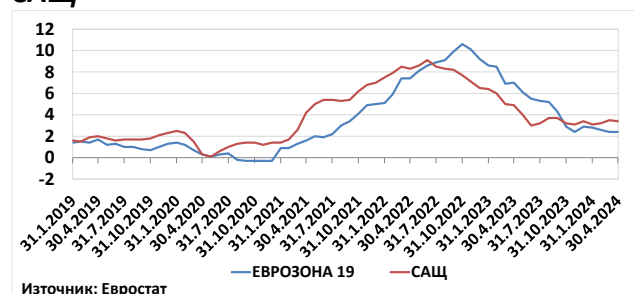
Равнището на безработицата нарасна минимално до 3.9% през м. април 2024 г. спрямо м. март. Броят на безработните бе 6.5 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврoзона(19), САЩ

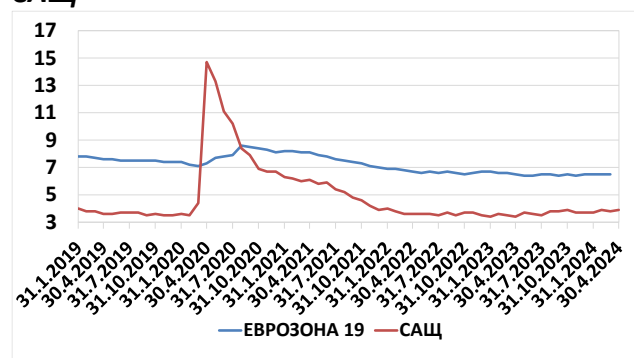
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврoзона (19), САЩ

Източник: Евростат

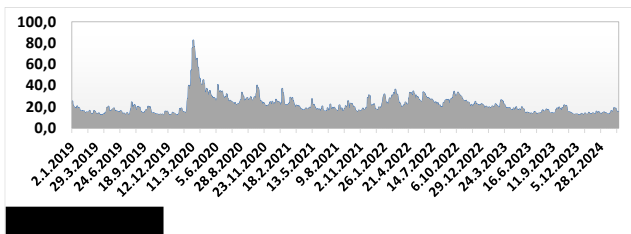
Графика 3. Безработица, %; Еврoзона (19), САЩ

В края на м. април 2024 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в

близко бъдеще, се понижи с -0.8% спрямо предходния месец, до 13 пункта. От началото на годината индексът е спаднал с -43.2%.

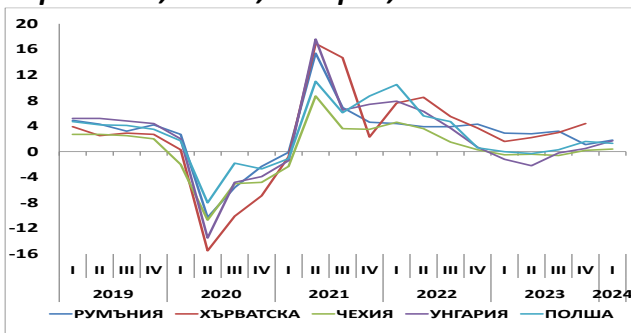
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

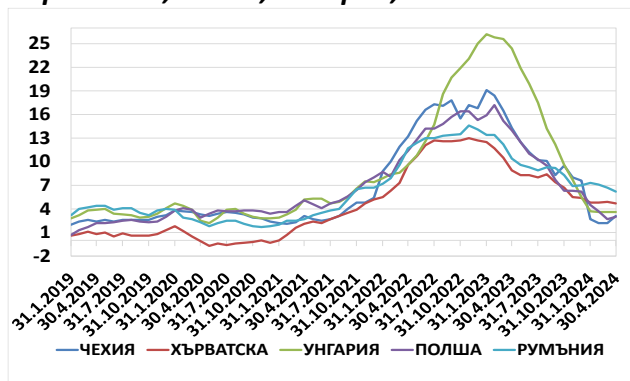
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

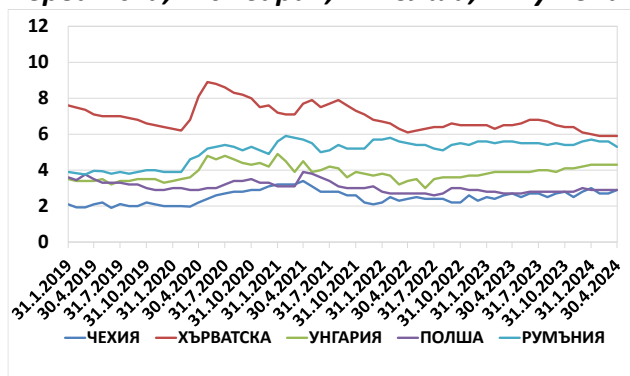

Ръстът на БВП на Румъния се ускори до 1.8% през първо тримесечие на 2024 г. спрямо 1% през четвърто тримесечие на 2023 г. БВП на Хърватска се повиши до 4.4% през четвърто тримесечие спрямо 3% през предходното. БВП на Чехия нарасна леко до 0.4% през първо тримесечие на 2024 г. Ръстът на БВП на Унгария се ускори до 1.7% през първо тримесечие на 2024 г. спрямо 0.5% през предходното. БВП на Полша намаля до 1.3% спрямо 1.6% за същия период.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията се повиши до 3.1% през м. април 2024 г. спрямо 2.2% през м. март. Сезонно коригираната безработица се понижи до 2.6% през м. февруари 2024 г. спрямо 3% през м. януари.

Нарасна вътрешното търсене подкрепено от увеличената заетост, докато външната търговия намаля. Спадът на икономическите настроения изисква повишено внимание.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията се понижи леко до 4.7% през м. април 2024 г. спрямо м. март. Сезонно коригираната безработица през м. март остана без промяна на 6% спрямо предходния месец.

Управляващата консервативна партия Хърватски демократичен съюз спечели предсрочните парламентарни избори на 17 април. Партията не успя да осигури мнозинство, но е готова да продължи управлението си, като сегашният премиер Андрей Пленкович ще остане министър-председател. Това води до приемственост в

политиката, а именно проевропейска позиция и допълнителна подкрепа за Украйна.

Унгария: Годишният темп на инфлацията остана стабилен на 3.6% през м. април 2024 г. спрямо предходния месец. Безработицата намалва минимално до 4.3% през м. март спрямо м. февруари.

Повишават се икономическите настроения, вследствие ръст на услугите. В края на м. април правителството стартира план за подпомагане на стойност 15 млрд. форинта (~38 млн. евро) за повишаване на конкурентоспособността на туристическия сектор, което би се отразило положително на икономиката на страната.

В края на м. април унгарската централна банка намали основния лихвен процент с 0.5 пр.п. до 7.75%.

Полша: Годишният темп на инфлацията се повиши до 3% през м. април 2024 г. спрямо 2.7% през м. март. Сезонно коригираната безработица през м. март 2023 г. остана без промяна спрямо предходния месец, на 2.9%.

Повишават се икономическите настроения. В средата на м. април правителството съобщи, че страната е получила 6.3 млрд. евро от фондовете на ЕС за възстановяване, което ще се отрази позитивно на икономическия растеж. Правителството обяви план, целящ да предпази фермерите от негативните тенденции на пазара, причинени от руската инвазия в Украйна, което трябва да помогне стабилизирането на цените на селскостопанските продукти.

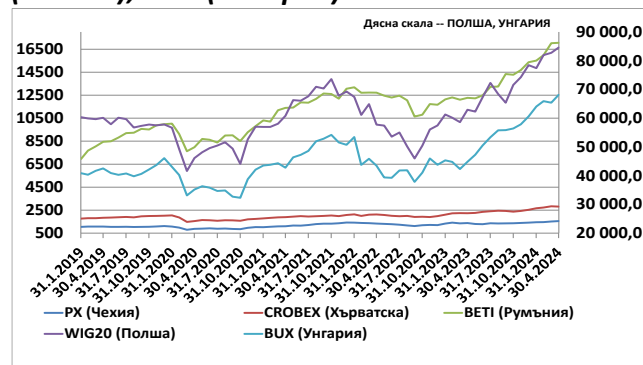
В началото на м. април полската централна банка намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п. до 5.75%.

Румъния: Годишният темп на инфлацията намалва до 6.2% през м. април 2024 г. спрямо 6.7% през м. март. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално до 5.6% през м. март 2024 г. спрямо предходния месец.

В средата на април Фискалният съвет, независима институция, която наблюдава и оценява фискалната политика, призова

правителството да изготви план за фискална консолидация, за да се съобрази с правилата на ЕС и да се справи с въпроса за очакваното увеличение на публичните разходи за пенсии.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, PX (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

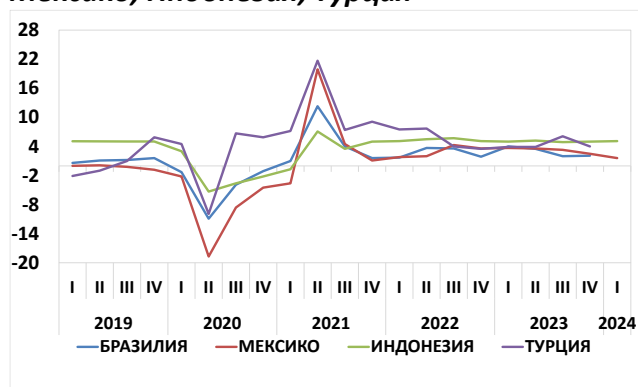
През м. април 2024 г. чешкият индекс на акции PX се повиши с 2.2% спрямо м. март, както и полският индекс WIG20. Хърватският индекс CROBEX намалва с -1%, докато унгарският индекс BUX нарасна с 4.2% за същия период. Румънският индекс BETI се увеличи с 0.2% за същия период.

Други държави

Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

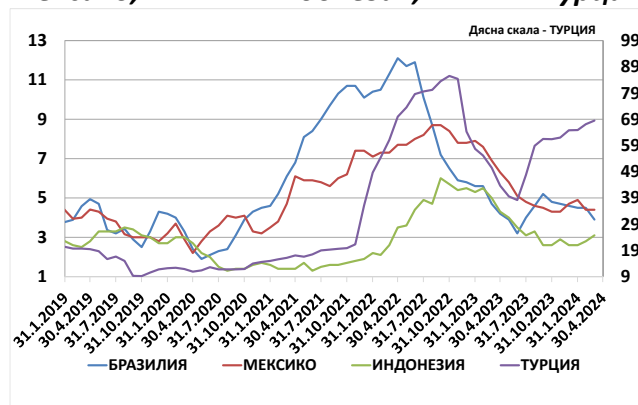
Ръстът на БВП на Бразилия нарасна до 2.1% през четвърто тримесечие на 2023 г. спрямо 2% през трето. БВП на Мексико се понижи до 1.6% през първо тримесечие на 2024 г. спрямо 2.5% през четвърто тримесечие на 2023 г. Ръстът на БВП на Индонезия се повиши минимално до 5.1% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо предходното. БВП на Турция намалва до 4% през четвърто тримесечие на 2023 г. спрямо 6.1% през трето тримесечие.

Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

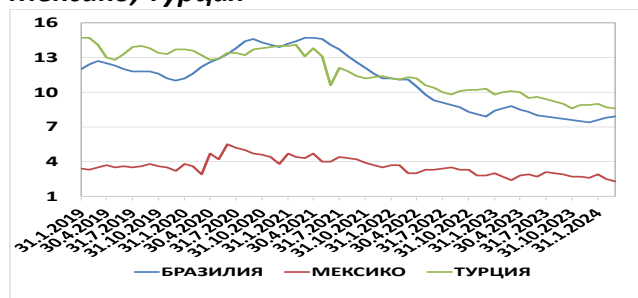
* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Турция: Годишният темп на инфлацията нарасна до 69.8% през м. април 2024 г. спрямо 68.5% през м. март. Сезонно коригираната безработица се понижи до 8.7% през м. март 2024 г. спрямо 9% през м. февруари.

Производственият PMI се върна обратно на негативна територия. В началото на м. май

страната реши да спре търговията с Израел поради влошаващата се хуманитарна ситуация в Газа. Въпреки че това ще се отрази лошо върху външния сектор на Турция, щетите ще ограничени, тъй като търговията с Израел представлява само около 2% от износа на страната през 2023 г.

Бразилия: Годишният темп на инфлацията спада слабо до 3.7% през м. април 2024 г. спрямо м. февруари. Сезонно коригираната безработица се увеличи леко до 7.8% през м. март 2024 г. спрямо м. февруари.

Индексът PMI се повиши както в производствения сектор, така и в този на услугите. Бизнес настроението също нарасна, както и продажбите на дребно. Продължаващият номинален годишен ръст на заплатите вероятно ще окаже допълнителна подкрепа на частното потребление.

Мексико: Годишният темп на инфлацията се повиши до 4.7% през м. април спрямо 4.4% през м. март 2024 г. Сезонно коригираната безработица нарасна до 2.9% през м. март 2024 г. спрямо 2.5% през м. април.

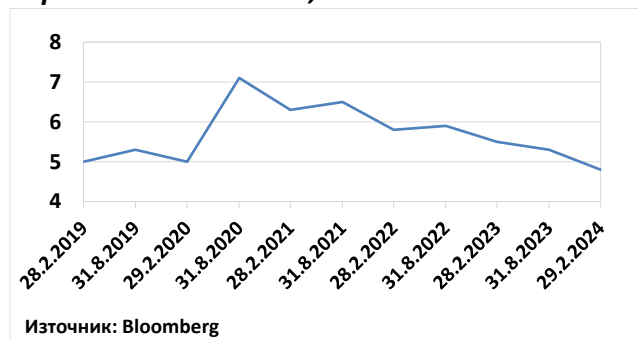
Сушата и спадът в сектора на услугите се отразиха негативно върху икономиката. Предизборно повишените правителствени разходи, стабилният туристически поток и устойчивият износ подкрепят икономиката.

Индонезия: Годишният темп на инфлацията се понижи минимално до 3% през м. април 2024 г. спрямо м. март. Сезонно коригираната безработица намалю до 5.3% през м. август 2023 г. спрямо 5.5% през м. февруари същата година.

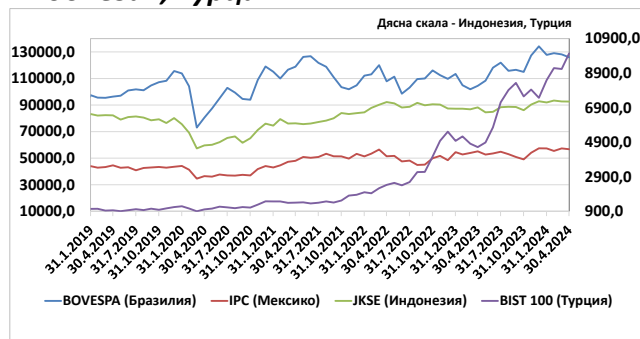
Индексът PMI в производствения сектор нарасна благодарение на стабилното търсене и разширяването на производството. Износът на стоки се сви поради намаленото външно търсене. Индонезийската рупия продължи спада си спрямо щатския долар, като се обезцени и в средата на м. април достигна до четиригодишно дъно поради слабия инвеститорски интерес. Слабостта на валутата предизвика намеса на Централната банка,

като валутните резерви на страната намаляха с 3.6 млрд. щ. долара.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. април 2024 г. бразилският индекс за акции Bovespa се понижи с -1.7% спрямо м. март, а мексиканският индекс IPS с -1.1%. Индонезийският индекс JKSE намалю с -0.1%, докато турският BIST100 нарасна с 9.9% за същия период.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

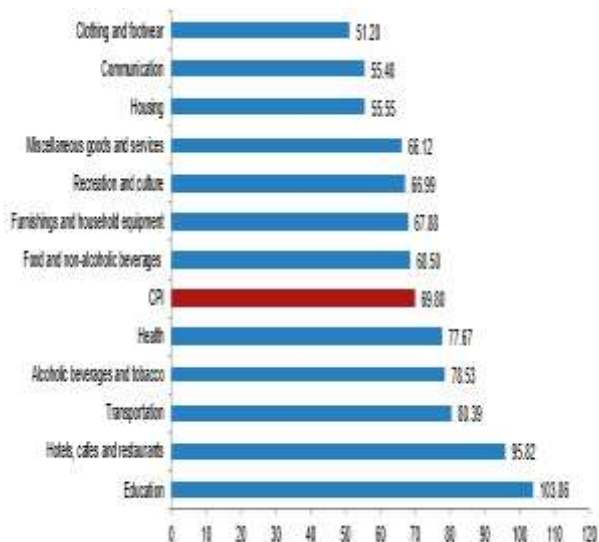
През м. април 2024 г. курсът на акциите на европейските пазари бе с разнопосочна динамика, като стабилната инфлация и забавеният растеж на БВП съживиха страховете от стагфлация.

Турция

Инфлацията в Турция ускори ръста си до 69.8% през м. април 2024 г. спрямо 68.5% през м. март.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. април 2024 г., изменение спрямо предходната година, %

Източник: Turkish statistical institute

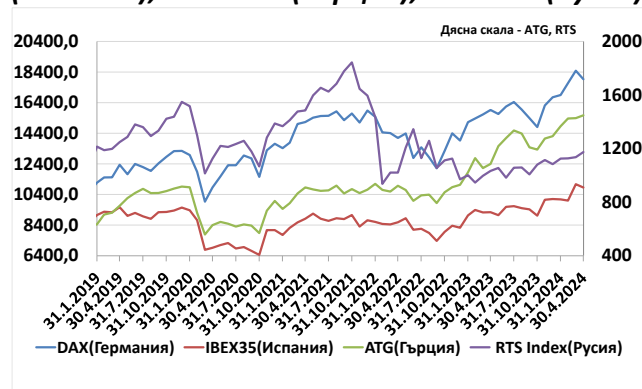
Цените на храната и неалкохолните напитки нараснаха с 68.5% през м. април 2024 г. спрямо същия месец през 2023 г. За същия период, увеличението при транспорта е 80.4%.

Финансови пазари

През м. април 2024 г., германският индекс DAX30 намалю с -3% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 спадна с -2%, докато гръцкият ATG се увеличи с 1.5% за същия период.

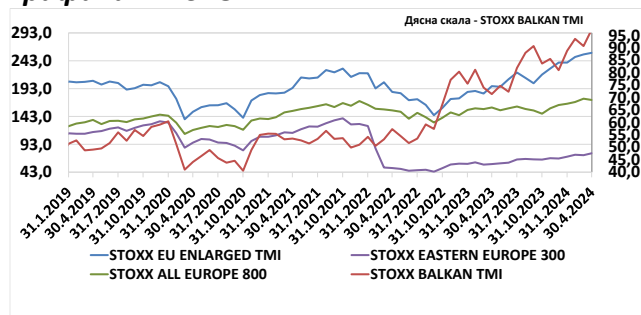
През м. април, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) се повиши с 3.4% спрямо предходния месец.

Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. април 2024 г., повечето индекси на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се повишиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), нарасна с 1.1% през м. април спрямо предходния месец. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, се увеличи със 7.4% за същия период. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се повиши с 4.8% през м. април спрямо м. март. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, спадна с -1.4% за същия период.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. април 2024 г., след пет последователни месеца на печалби, курсът на акциите на щатските пазари се понижи. Председателят на Федералния резерв на САЩ (Фед) Джером Пауъл предположи, че инфлацията може да отнеме „по-дълго от очакваното“ време, за да достигне целта от 2%, предвещавайки забавяне на потенциалните намаления на лихвените проценти. Това помрачи предишните оптимистични настроения на инвеститорите относно възможността за намаляване на лихвените нива.

Украйна

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

След половин година забавяне, Камарата на представителите в САЩ одобри военна и финансова помощ за Украйна в размер на 61 млрд. долара (като различни дейности ще имат финансиране до 2026 г.). Пакетът предвижда финансова и военна помощ за Украйна, от които 23.2 млрд. долара за оръжия и боеприпаси от резервите на Пентагона, 11.3 млрд. долара за подкрепа на американските операции в региона, а 13.8 млрд. долара за покупка на оръжия и боеприпаси. Финансовата подкрепа ще бъде отпусната под формата на заем.

Иран – Израел

В средата на м. април в безпрецедентно директно нападение Иран атакува Израел с над 300 ракети. Нападението бе в отговор на убийството на генерал Мохамед Реза Сахеда, ръководител на тайното външно разузнаване и паравоенно крило на Корпуса на гвардейците, в сграда на територията на иранското посолство в Сирия. Почти всички ракети бяха свалени от израелските отбранителни системи с помощта на САЩ, Франция, Великобритания и Йордания. Някои от ракетите са попаднали на територията на военновъздушната база Неватим в пустинята Негев в Южен Израел.

Географско местоположение на атакуваната военна база

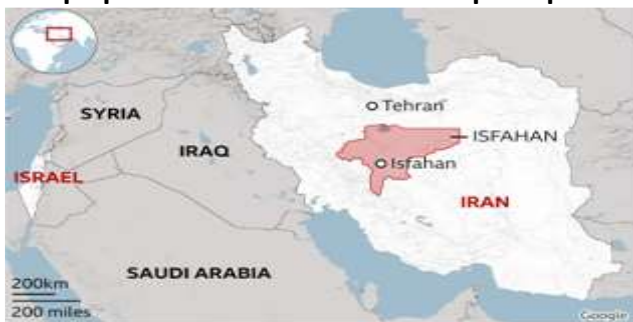

Източник: BBC

Няколко дни по-късно, по непотвърдени данни, избухнаха взривове в иранския град

Исфахан. Нито Израел, нито Иран изразиха публично позицията си по този въпрос.

Географско местоположение на гр. Исфахан

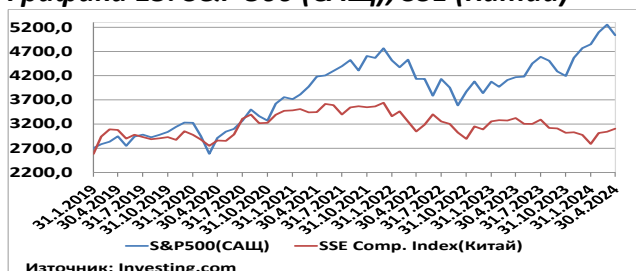

Източник: BBC

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се понижи с -4.2% през м. април 2024 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) нарасна с 2.1% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Източник: Investing.com

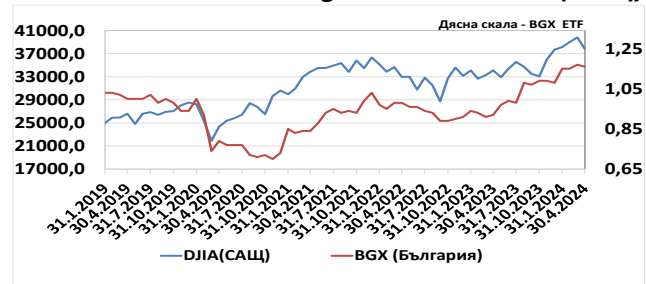
Борсово търгувани фондове

През м. април 2024 г., курсът на акциите на азиатските пазари се понижи, като в Япония и Южна Корея отбеляза най-голям спад. Пазарни сектори като информационни технологии и луксозни стоки се свиха, въпреки че пазарите в Китай и Хонконг се възстановиха.

В края на м. април 2024 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) спадна с -5% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) намалѝа с -0.9% до 1.16 лв.

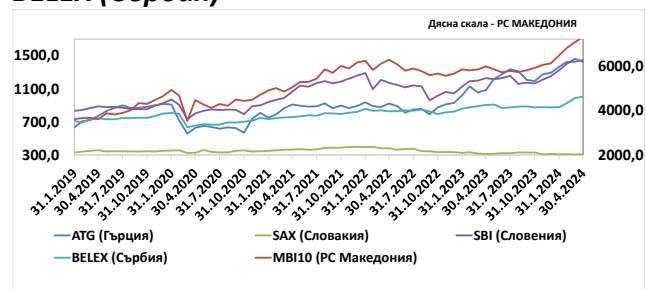
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. април 2024 г., Expat Greece ASE UCITS ETF се повиши с 1.5% спрямо м. март. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF нарасна с 3.2% за същия период. През м. април 2024 г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF се увеличи с 0.7% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF нарасна с 2.4% за същия период. През м. април 2024 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF се повиши с 1.5% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

Деривати - базови активи

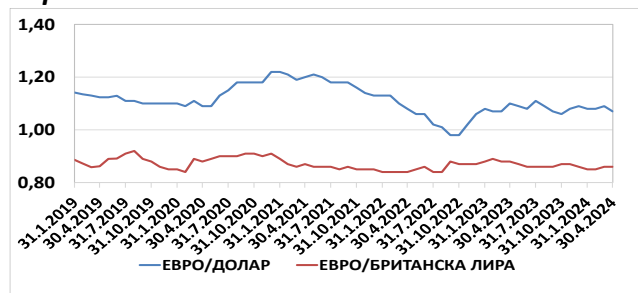
Валуту

През м. април 2024 г., европейската валута се повиши минимално спрямо щатския долар. В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.062-1.092 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.09 щ. долара за евро.

За същия период, британската лира (паунд) поевтиня слабо спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.853-

0.863, при средномесечна цена от 0.86 паунда за евро.

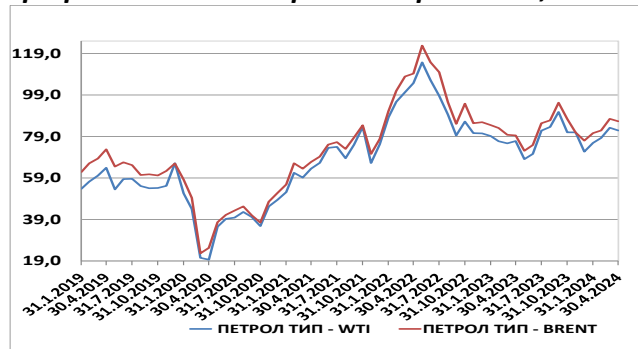
Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. април 2024 г., фючърсите на петрола се повишиха, като влияние оказва допълнителното геополитическо напрежение между Израел и Иран. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) нараснаха до 83.2 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 87.5 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI се увеличиха с 6.3%, а фючърсите на Brent с 6.8%.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

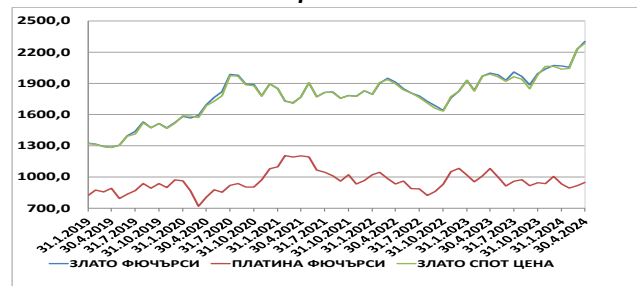

През м. април 2024 г., фючърсната цена на златото се увеличи, като затвори на 2238.4 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 8.9%, като достига исторически рекорд. Влияние оказват очакванията за намаляване на лихвите в САЩ, предстоящите президентски избори зад океана, геополитическата несигурност и възприемането на златото като „безопасно убежище“.

Фючърсната цена на платината се повиши до 921.1 щ. долара за унция, при ръст от 3.1% за същия период.

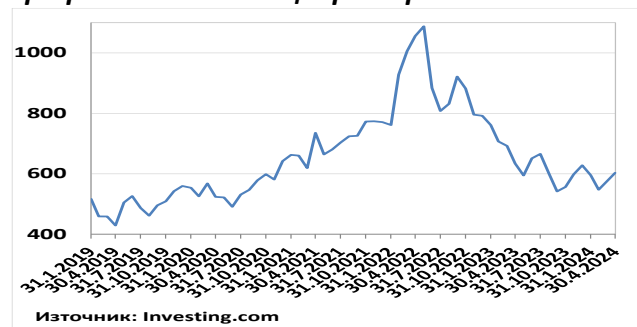
Спот цената на златото нарасна, като в края на м. април 2024 г. затвори на ниво от 2232.4 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото се повиши с 9.3%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. април 2024 г., фючърсната цена на пшеницата нарасна с 2.4%, като затвори на 560.3 щ. долара за тон.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Промяна по кредитния рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг Moody's за същата.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
САЩ	Aaa negative	Без промяна
Румъния	Baa3 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху

рейтинга на емитента или негови трансакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

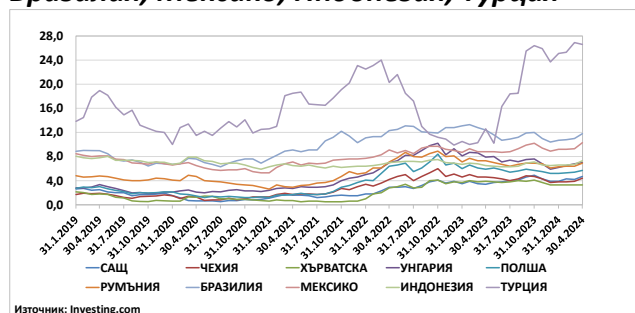
СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral to Low
Чехия	CIS-2 Neutral to Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral to Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral to Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. април 2024 г., лихвата по ДЦК на Бразилия се повиши до 11.8% спрямо 11% през м. март, а на Мексико до 10.3% от 9.3%. Промяната в доходността на бразилските ДЦК е 7.3%, а на мексиканските ДЦК е 10.8%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 20.5.2024 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingec Няма данни onomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

§ Няма данни за БВП на Хърватска, Бразилия и Турция